

KESKKONNAAMET

Eduard Vainu, Käsnu külavanem
MTÜ Käsnu Külaselts
eduardvainu@gmail.com

Teie 30.11.2023

Meie 29.12.2023 nr 7-9/23/17837-5

Vastus Käsnu kogukonna pöördumisele

Austatud Eduard Vainu

Saatsite 30.11.2023 Keskkonnaametile, Riigikogu keskkonnakomisjonile ja Riigimetsa Majandamise Keskusele kirja¹, kus edastasite Käsnu kandikogu, Käsnu külaseltsi ja Käsnu kogukonna murekohad seoses Lahemaa rahvusparki looduskaitseliste piirangutega. Vastame käesoleva kirjaga ka Teie 17.12.2023 saadetud kirjale².

Käsnu küla tiheasustusala jääb Lahemaa rahvusparki Lahemaa piiranguvööndisse. Kogu rahvuspark kuulub nii linnu- kui loodusala Natura 2000 võrgustikku. Natura metsaelupaikade kaitse on Lahemaa rahvusparkis [kaitse-eeskirja](#) alusel kaitse-eesmärgiks (§ 1 lg 1 p 2). Olete oma kirjades viidanud, et Keskkonnaamet soovib moodustada uusi kaitsealuseid objekte, mis ei ole õige. **Rõhutame, et eesmärgiks on rahvusparkis tagada siseriiklik kaitse juba kaitse-eesmärgiks olevatele väärtustele ning vajadusel muudetakse olemasolevat kaitsekorda.**

Alates 2022. aasta veebruarist on Keskkonnaamet kogu Eestis peatanud raied metsaaladel, mis jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade piiranguvööndisse ja vastavad metsaelupaikade kriteeriumitele. Otsuse ajendiks oli Euroopa Komisjoni poolt rikkumismenetluse algatamine ja etteheide, et Eesti riik ei ole järginud loodusdirektiivi artikli 6 lõiget 3 ja artiklit 7, jättes Natura 2000 võrgustiku aladel tegemata asjakohase hindamise metsaraiete osas. Täpsemalt saab metsaelupaikade kaitsest lugeda [Keskkonnaameti kodulehelt](#).

Lahemaa rahvusparki piiranguvööndisse jääval alal, sealhulgas Käsnu külas, olid metsaelupaikade andmed vananenud ja halva kvaliteediga. Rahvusparki piiranguvööndisse jäävate alade andmete uuendamiseks tellis Keskkonnaamet 2021. aasta lõpus metsaelupaikade inventuuri. Harju maakonnas viidi inventuur läbi 2022. aastal ja Lääne-Virumaal 2023. aastal. Inventuuriala suurus oli 14 774 hektarit, see **ei hõlmanud kogu piiranguvööndi metsaalasid, inventuuri tellimisel keskenduti erametsade elupaigaandmete parandamisele.** Riigimetsamaal on Natura metsaelupaigad kaitstud, kuna RMK elupaikades raieid ei teosta.

Keskkonnaamet tutvustas Käsnu külale metsaelupaikade inventuuri tulemusi, elupaikade piiritlemises on tehtud olulisi parandusi (vt joonist kirja lisas). **Varasem vigane kaardistus, mille alusel metsaelupaigad paiknesid tiheasustusala keskel, on parandatud.** Küll aga on küla ümbritsetud looduskaitselikult väärtusliku metsaga, mis valdavalt jääb riigimaale.

¹ Registreeritud Keskkonnaameti DHL süsteemis 30.11.2023 nr 7-9/23/17837-3 all.

² Registreeritud Keskkonnaameti DHL süsteemis 18.12.2023 nr 7-9/23/17837-4 all.

Oma 30.11 saadetud kirjas juhite tähelepanu kolmele elupaigapolügoonile, mille osas Keskkonnaamet selgitab järgmist:

1. Tiheasustusalast põhjas parkla kõrval katastriüksusel tunnusega 88701:001:0542 on riigimetsamaa. Kaardistatud elupaik piirneb sihtkaitsevööndisse jäävate metsaelupaikadega. Pärast oktoobris korraldatud infopäeva täpsustas ekspert elupaiga piire ning jättis elupaigast välja majade kõrval oleva metsaala ning riigimaale jääva metsaraja, mida kohalikud elanikud kasutavad teena, kuna majapidamistele puudub muu juurdepääs. Parkla kõrval asuva metsa parkmetsaks kujundamine pole loodusväärtuste kaitse vajadusest lähtuvalt põhjendatud. Selline mets on seal püsinud väga pikka aega: tegemist on 200-aastase männikuga. Männid on väga pikaalised puud: Lahemaa rahvusparkis Pedassaare külas on kaardistatud metsaelupaik, kus osade mändide vanus on üle 400 aasta. Puistu hõrendamisel muutub mets tormihellaks, samuti on hõre päikesele ja tuulele avatud männik oluliselt kuivem ja tuleohtlikum. Kui parkla kõrvalt on vajalik eemaldada üksikuid ohtlikke puid, siis Keskkonnaamet saab seda lubada. Kaitse-eeskirjaga on lubatud ka radade hooldamine.

2. Teine elupaigapolügoon, millele kirjas viidatakse, asub tiheasustusala ja sihtkaitsevööndi vahel eramaal katastriüksustel tunnusega 92201:014:0130 ja 92201:014:0110 (mõlemad eraomandis, sihtotstarbalt elamumaad) ning 92201:014:0099 (riigiomandis, sihtotstarbalt maatulundusmaa). Eksperti hinnangul on tegemist metsaelupaiga kriteeriumitele vastava 160-aastase männikuga.

Juhime tähelepanu, et sellele alale tiheasustusala laiendamine pole kaitse-eeskirja alusel võimalik, kuna Lahemaa rahvusparki piiranguvööndis on metsamaal hoonete püstitamine keelatud (§ 23 lg 1 p 1). [Kaitse-eeskirja seletuskirjas](#) on selgitatud, et metsamaa Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirja tähenduses on maa, mis on kantud maakatastrisse metsamaa kõlvikuna ja/või põhikaardile ja/või maatükk pindalaga vähemalt 0,1 ha, millel kasvavad puittaimed kõrgusega vähemalt 1,3 meetrit ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti. Metsamaaks ei loeta põllu- või rohumaaale kasvanud keskmise vanusega kuni kümne aasta vanust metsa. Metsamaa kindlakstegemisel lähtub kaitseala valitseja Maaameti maakatastri andmetest, põhikaardist ning looduses realselt eksisteerivast olukorrast. Kui maakatastri andmed ja/või põhikaart ei vasta looduses realselt eksisteerivale olukorrale, siis lähtub kaitseala valitseja metsamaa kindlakstegemisel looduses realselt eksisteerivast olukorrast. Metsamaa kõlvik võib kuuluda maa koosseisu sõltumata maa sihtotstarbest. Seega kaitse-eeskirjas toodud hoonete püstitamise keeld metsamaale on metsamaal kehtiv erinõue, mis kehtib ükskõik millise sihtotstarbega maal, ka näiteks elamumaal, kuna ükski sihtotstarve ei välista sellel metsamaa kõlviku olemasolu.

3. Kolmas elupaigapolügoon, millele viidatakse, asub katastriüksusel tunnusega 92201:014:0074 (eraomandis, sihtotstarbalt maatulundusmaa). Alal asuv mets vastab eksperti hinnangul samuti metsaelupaiga kriteeriumitele, tegemist on 90-aastase loodusliku struktuuriga segametsaga.

Oma 30.11 saadetud kirjas teete ettepaneku, et täiendava range kaitse alla võetavad alad (st kaardistatud metsaelupaigad) ei tohiks olla küla tiheasustuala piirile lähemal kui 300 meetrit. Ettepanek ei ole põhjendatud ja ei lähe kokku rahvusparki väärtuste kaitse põhimõtetega. Lahemaa rahvuspark moodustati juba 1971. aastal ning rahvusparkis kaitstakse nii loodust kui kultuuripärandit, väärtuslike metsakoosluste kaitse ei tähenda seda, et rahvusparki metsad muudetakse hooldatud parkmetsadeks. Keskkonnaameti ülesanne ongi jälgida, et inimeste soovid keskkonda ümber kujundada ei kahjustaks loodust. Käsmu küla ümbruse metsade vanus annab tunnistust sellest, et piirkond on metsane olnud juba väga pikka aega, väga vanade metsade säilitamine panustab ka traditsioonilise maastikuilme säilimisse. Lisaks kuulub

rahvuspark juba peaaegu 20 aastat Natura 2000 võrgustikku, kus tuleb tagada väärtuslike metsaelupaikade kaitse.

Viitate oma kirjas ka Käsmu küla sissesõidutee servades piiranguvööndisse jäävatele riigimetsadele, kus metsaelupaiku ei ole kaardistatud. Leiate, et need tuleks muuta hõredateks parkmetsadeks. Piiranguvööndis on metsade säästlik majandamine, sealhulgas harvendusraie, lubatud, kuid Keskkonnaamet leiab, et Lahemaa rahvuspargi piiranguvööndi kõikide teeäärsete riigimetsade parkmetsaks kujundamine ei ole otstarbekas ja põhjendatud. Ka piiranguvööndi riigimetsades peaks looduslikkus säilima. Parkmetsi kaitstakse Lahemaa rahvuspargis Mõisaparkide piiranguvööndis, kuid ka seal on osad metsad jäetud looduslikuks.

Mainite kirjas, et metsaelupaikade ümber tekib omakorda piiranguvöönd. Selgitame, et juba praegu on alal piiranguvöönd. Tõenäoliselt peate silmas seda, et metsaelupaikade ümber tegevuste planeerimisel peab olema veendunud, et need metsaelupaika ei kahjustaks. Keskkonnaamet nõustub, et tegevuste planeerimisel peab sellega arvestama.

17.12 saadetud kirjas küsite metsaelupaikade andmete kättesaadavuse kohta. Metsaelupaikade andmed ei ole salastatud, neid näeb [metsaportaalist](#), kui sinna siseneda isikut tõendava dokumendi alusel. Seal on nähtavad ka riigimaadel olevad metsaelupaigad. Kliimaministeeriumil on järgmisel aastal plaanis metsaelupaikade info teha kõigile kättesaadavaks ka avalikus keskkonnaportaalis. Metsaelupaikade range kaitse alla võtmise ettepaneku alasid näevad kõik ka avalikust [Maa-ameti looduskaitse geoportaalist](#), kui vasakult menüüst panna linnuke ette valikule „projekteeritav kaitseobjekt”. Saame aru, et mõiste „projekteeritav kaitseobjekt” tekitab segadust, kuid ettepaneku tegemine kaitsekorra muutmiseks oli ainus viis, kuidas tagada metsaelupaikade kohene kaitse piiranguvööndis, seniks kuni kaitsekorra muutmise osas lõplik otsus tehakse. Metsaelupaikade kohta saab vajadusel täpsemat infot Keskkonnaametist.

Keskkonnaamet on paaril viimasel aastal tellinud andmete uuendamiseks metsaelupaikade inventuure eelisjärjekorras piiranguvööndisse jäävatele eramaadele just seetõttu, et erametsades rakendatavad piirangud oleksid põhjendatud. Riigimetsades on elupaigad kaardistatud märksa laiemal alal kui erametsades, samuti on riigimetsad suures osas tsooneeritud sihtkaitsevööndisse, kus metsade majandamine on keelatud.

Piiranguvööndisse jäävate Natura 2000 võrgustiku alade metsaelupaikade kaitseks on Kliimaministeeriumis koostatud ettepanek looduskaitse seaduse muutmiseks. Minister pole seda veel teistele ministeeriumitele kooskõlastamiseks saatnud. Täpsemat informatsiooni ettepaneku menetluse kohta saab Kliimaministeeriumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Kotter

juhtivspetsialist

looduskaitse planeerimise osakond

Saata: Riigikogu keskkonnakomisjon, Kliimaministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus

Lissel Tanni 53097987

lissel.tanni@keskkonnaamet.ee

Lisa. Käsma küla piiranguvööndisse jääva ala metsaelupaikade vana andmestik (vasakul) ja uue inventuuri tulemuste alusel tehtud parandused (paremal). Inventuuriala ei hõlmanud katastriüksusel Sagadi metskond 4 (88701:001:1070) piiranguvööndisse jäävat ala, kaardil on näha varasemad andmed.

